سونامی سالمندی در راه ایران؛ ۳۰ درصد ایرانیان سالمند می‌شوند

23 تیر 1405

رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور بر روند سریع سالمندی و پیش‌بینی حضور ۳۰ درصدی سالمندان در جامعه تا سال ۱۴۳۰ و برنامه‌ریزی جامع برای مقابله با بیماری‌های مزمن و کاهش جمعیت تأکید کرد.

مجید فولادیان رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور در رابطه با اثرات و آمار سالمندی در ایران توضیحاتی داد و گفت: ایران در حال تجربه یکی از سریع‌ترین روندهای سالمندی جمعیت در جهان است. کاهش نرخ باروری، افزایش امید به زندگی، بهبود شاخص‌های بهداشت و درمان و تغییرات ساختار خانواده موجب شده است که ترکیب سنی جمعیت کشور با سرعت زیادی به سمت سالمندی حرکت کند.

فولادیان اذعان کرد: بر اساس آمارهای رسمی، هم‌اکنون حدود ۱۲ درصد جمعیت کشور را سالمندان تشکیل می‌دهند و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۱۴۳۰ بیش از ۳۰ درصد جمعیت ایران در گروه سنی سالمندان قرار گیرند. این تحول جمعیتی، اگرچه نشانه‌ای از موفقیت نظام سلامت در افزایش طول عمر است، اما در صورت نبود برنامه‌ریزی مناسب، می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و سلامت به همراه داشته باشد.

وی افزود: یکی از مهم‌ترین تهدیدهای ناشی از سالمندی جمعیت، افزایش بار بیماری‌های مزمن و هزینه‌های درمانی است. سالمندان بیش از سایر گروه‌های سنی در معرض بیماری‌هایی مانند دیابت، فشار خون، بیماری‌های قلبی، آلزایمر، پوکی استخوان و مشکلات حرکتی قرار دارند. افزایش تعداد سالمندان، نیاز به خدمات درمانی، توانبخشی، مراقبت در منزل و مراقبت‌های طولانی‌مدت را به شکل قابل توجهی افزایش می‌دهد و فشار مضاعفی بر نظام سلامت و بیمه‌های درمانی وارد خواهد کرد.

فولادیان متذکر شد: از سوی دیگر، کاهش جمعیت فعال و افزایش نسبت سالمندان به جمعیت شاغل، یکی دیگر از چالش‌های مهم آینده کشور محسوب می‌شود. این موضوع می‌تواند بر رشد اقتصادی، بازار کار، صندوق‌های بازنشستگی و منابع مالی دولت اثرگذار باشد. همچنین کوچک شدن خانواده‌ها، افزایش زندگی تک‌نفره سالمندان و مهاجرت فرزندان به شهرهای دیگر، احتمال تنهایی، انزوای اجتماعی و مشکلات سلامت روان در دوران سالمندی را افزایش می‌دهد.

مرکز مشاوره حال خوب – دکتر رویا (کبری)درویش پیشه

وی تصریح کرد: در کنار این تهدیدها، متخصصان معتقدند سالمندی تنها یک چالش نیست، بلکه می‌تواند فرصتی برای توسعه «اقتصاد نقره‌ای» نیز باشد. استفاده از ظرفیت علمی، تجربی و مهارتی سالمندان، توسعه فناوری‌های مراقبتی، گردشگری سالمندان، خدمات هوشمند سلامت و اشتغال متناسب با توانایی سالمندان، از جمله فرصت‌هایی است که می‌تواند به رشد اقتصادی و ارتقای کیفیت زندگی این قشر کمک کند.

فولادیان اظهار داشت: در این میان، سازمان بهزیستی کشور به عنوان یکی از مهم‌ترین دستگاه‌های متولی خدمات اجتماعی و توانبخشی، برنامه‌های متعددی را برای مدیریت موج سالمندی و ارتقای کیفیت زندگی سالمندان در دستور کار قرار داده است. توسعه خدمات توانبخشی، مراقبت در منزل، مراکز روزانه و شبانه‌روزی سالمندان، ارائه وسایل کمک‌توانبخشی، حمایت از سالمندان دارای معلولیت و اجرای برنامه‌های توانمندسازی از جمله اقدامات این سازمان به شمار می‌رود. بر اساس گزارش‌های رسمی، صدها مرکز خدمات سالمندی و ده‌ها هزار سالمند تحت پوشش خدمات تخصصی سازمان بهزیستی قرار دارند.

وی ادامه داد: یکی از رویکردهای جدید بهزیستی، حرکت به سمت «سالمندی سالم» و اجرای مدل مراقبت یکپارچه سالمندان (ICOPE) با همکاری سازمان جهانی بهداشت است. این برنامه بر حفظ توانایی عملکردی سالمندان، پیشگیری از ناتوانی، ارزیابی مستمر وضعیت سلامت، مراقبت فردمحور و ارائه خدمات در سطح جامعه تأکید دارد. هدف اصلی این رویکرد آن است که سالمندان تا حد امکان استقلال خود را حفظ کرده و با کیفیت مطلوب در محیط خانواده و جامعه زندگی کنند.

فولادیان توضیح داد: از دیگر برنامه‌های مهم سازمان بهزیستی می‌توان به استانداردسازی مراکز سالمندی، توسعه شهرهای دوستدار سالمند، راه‌اندازی مراکز مهر و گفت‌وگو در محلات، آموزش خانواده‌ها برای مراقبت صحیح از سالمندان، حمایت از سالمندان زن سرپرست خانوار، توسعه خدمات مراقبت در منزل و ایجاد دهکده‌های سالمندی و شهرک‌های سلامت اجتماعی اشاره کرد. همچنین دبیرخانه شورای ملی سالمندان با همکاری دستگاه‌های اجرایی، تدوین سیاست‌ها و هماهنگی برنامه‌های ملی مرتبط با سالمندی را دنبال می‌کند.

وی اضافه کرد: موفقیت در مدیریت پدیده سالمندی تنها با اقدامات یک دستگاه امکان‌پذیر نیست و نیازمند همکاری گسترده میان وزارت بهداشت، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، شهرداری‌ها، سازمان‌های بیمه‌گر، دانشگاه‌ها، سازمان‌های مردم‌نهاد و خود خانواده‌ها است. توسعه بیمه‌های مراقبت طولانی‌مدت، مناسب‌سازی فضاهای شهری، گسترش حمل‌ونقل مناسب سالمندان، افزایش مشارکت اجتماعی، آموزش سبک زندگی سالم از میانسالی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، از مهم‌ترین راهکارهای مواجهه با این تحول جمعیتی به شمار می‌روند.

فولادیان خاطر نشان کرد: سالمندی جمعیت یکی از مهم‌ترین مسائل توسعه‌ای ایران در دهه‌های آینده خواهد بود. اگر از امروز برنامه‌ریزی جامع، سرمایه‌گذاری در حوزه سلامت، توانبخشی، حمایت اجتماعی و توسعه زیرساخت‌های دوستدار سالمند انجام شود، می‌توان این تغییر جمعیتی را از یک تهدید بالقوه به فرصتی برای توسعه پایدار، افزایش سرمایه اجتماعی و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان تبدیل کرد. آینده سالمندی ایران، بیش از هر زمان دیگری، نیازمند سیاست‌گذاری علمی، همکاری بین‌بخشی و مشارکت فعال همه ارکان جامعه است.